

با نام و یاد خدا

سوالات درس به درس کتاب هویت اجتماعی کلاس دوازدهم ریاضی و تجربی

تهیه شده توسط وبسایت [بتافایل](#)

درس اول :: کنش ما

۱- بیت « هر ذره که هست، اگر غباری است در پرده مملکت به کاری است» به چه چیز اشاره دارد؟
پاسخ: نشان دهنده این است که تمامی مخلوقات در جهان کاری انجام می‌دهند.

۲- در زبان فارسی برای فعالیت های انسان از چه اصطلاحاتی استفاده می‌شود؟
پاسخ: کار، عمل، فعل، رفتار، کردار

۳- در زبان فارسی برای انجام دهنده فعالیت از چه اصطلاحاتی استفاده می‌شود؟
پاسخ: کارگر، کارمند، کارگزار، کارفرما و عامل

۴- منظور از کنش و کنشگر چیست؟
پاسخ: در علوم انسانی به فعالیتی که انسان انجام می‌دهد کنش، و به انجام دهنده کنش، کنشگر می‌گویند.

۵- ویژگی های کنش را نام ببرید؟
پاسخ: آگاهانه - ارادی - هدفدار - معنادار

۶- چرا وقتی برای اولین بار می‌خواهید از کالایی پیچیده استفاده کنید، به دفترچه راهنمای آن مراجعه می‌کنید ولی پس از آن، دیگر سراغی از دفترچه راهنما نمی‌گیرید؛ مگر اینکه مشکلی پیش بیاید؟
پاسخ: زیرا در ابتدا در مورد کارکرد دستگاه آگاهی نداریم ولی بعد آگاهی به دست می‌آوریم.

۷- منظور از آگاهان بودن کنش چیست؟
پاسخ: یعنی کنش وابسته به آگاهی آدمی است و بدون آگاهی انجام نمی‌شود.

۸- چرا فردی که از واژگان و دستور یک زبان آگاهی ندارد، نمی‌تواند با آن زبان سخن بگوید؟
پاسخ: زیرا کنش وابسته به آگاهی آدمی است و بدون آگاهی انجام نمی‌شود.

۹- قرار گرفتن بر سر دوراهی برای انجام یک کار نشان دهنده کدام ویژگی کنش می‌باشد؟
پاسخ: ارادی بودن کنش

۱۰- ارادی بودن کنش را توضیح دهید.

پاسخ: کنش به اراده انسان وابسته است؛ یعنی تا اراده و خواست انسان نباشد، کنش انجام نمی‌شود.

۱۱- چرا کنش هایی که با اکراه یا حتی از روی اضطراب و بنا به ضرورتی انجام شوند ارادی محسوب می شوند؟
پاسخ: زیرا افراد با اراده خود این کنش ها را انجام می دهند و می توانند در چنین شرایطی تن به انجام آن ها ندهند .

۱۲- آیا فعالیت هایی مانند ضربان قلب، گردش خون، بسته شدن ناخودآگاه چشم در مواجهه با خطر، کنش محسوب می شوند؟ چرا؟
پاسخ: خیر - زیرا غیر ارادی هستند .

۱۳- منظور از هدف دار بودن کنش چیست؟
پاسخ: یعنی انسان فعالیت های خود را با قصد و هدف خاصی انجام می دهد.

۱۴- آیا انسان همیشه به اهدافی که برای کنش خود در نظر دارد می رسد؟ مثال بزنید .
پاسخ: خیر - مثال فردی به قصد ماهیگیری به رودخانه می رود اما موفق به گرفتن ماهی نمی شود .

۱۵- آیا انسان های مختلف از انجام کنش هایشان، هدف های یکسانی دارند؟ مثال بزنید .
پاسخ: خیر - مثال هدف افراد از سفر به یک شهری می تواند ، مأموریت اداری ، دیدار یک دوست ، گردش و ... باشد .

۱۶- معنادار بودن کنش را توضیح دهید. مثال بزنید .
پاسخ: یعنی انسان با توجه به معنای کنش خود آن را انجام می دهد .
مثال وقتی دانش آموزی دست خود را بالا می آورد، معنای آن اجازه خواستن از معلم است.

۱۷- افراد چگونه می توانند به کنش یک فرد پاسخ مناسب دهند؟
پاسخ: در صورتی که معنای آن کنش را بدانند .

۱۸- با ذکر مثال نشان دهید که یک کنش می تواند معانی متفاوتی داشته باشد.
پاسخ: مثال بوق زدن راننده ها در اتومبیل معانی مختلفی مثل هشدار ، شادی ، دشنام ، سلام و ... دارد .

۱۹- آثار و پیامدهای کنش به چند دسته تقسیم می شوند آنها را نام ببرید.
پاسخ: به دو دسته تقسیم می شوند : پیامدهای ارادی - پیامدهای غیر ارادی

۲۰- آیا پیامدهای کنش همانند خود کنش، آگاهانه و ارادی اند؟
پاسخ: برخی آگاهانه و ارادی هستند و برخی نیستند .

۲۱- پیامد های ارادی کنش انسانی را توضیح دهید. و ویژگی های آن را بنویسید .
پاسخ: پیامدهایی که به اراده انسان ها یعنی خود کنشگر و دیگران وابسته است .
کنش هستند - کنشگری باید آن ها را انجام دهد - احتمالی هستند .

۲۲- منظور از پیامد های غیر ارادی کنش انسانی چیست؟ و ویژگی های آن را بنویسید .

پاسخ: پیامدهایی که به اراده انسان ها بستگی ندارند .

نتیجه طبیعی کنش هستند - نیاز به کنشگر ندارند - قطعی هستند .

۲۳- پیامد های ارادی «خوب مطالعه کرده یک دانشجو» را بنویسید .

پاسخ: پاسخ دادن به سوالات امتحانی که به اراده دانشجو بستگی دارد .

نمره دادن که به اراده استاد بستگی دارد .

۲۴- پیامد های ارادی «سلام کردن» را بنویسید .

پاسخ: پاسخ دادن یا پاسخ ندادن به سلام که به اراده جواب دهنده سلام بستگی دارد .

۲۵- پیامدهای غیر ارادی « باز کردن پنجره کلاس » را بنویسید.

پاسخ: عوض شدن هوا و ورود صدا به کلاس

۲۶- پیامدهای غیر ارادی « وضو گرفتن » را بنویسید.

پاسخ: پاکیزگی دست و صورت - خیس شدن صورت

۲۷- انسان ها با توجه به چه چیزی کنش های خود را انجام می دهند؟

پاسخ: با توجه به پیامدهای ارادی و غیر ارادی

۲۸- چرا انسان ها از انجام برخی از کنش ها خودداری میکنند؟

پاسخ: به دلیل پیامدهای نامطلوب شان

۲۹- آیا کنش انسان ها همیشه براساس آگاهی صحیح صورت می گیرد؟

پاسخ: خیر

۳۰- آیا افراد در همه موارد به آگاهی موجود در کنش هایشان توجه دارند و از آن با خبرند؟

پاسخ: خیر

۳۱- پیامبر به افرادی که تصمیم به انجام کاری گرفته اند چه نصیحتی کرده اند؟

پاسخ: هرگاه تصمیم به کاری گرفتید در نتیجه و عاقبت آن کار تأمل کند، اگر نتیجه و عاقبتش صحیح است، آن را دنبال

کند و اگر دیدید عاقبتش گمراهی و تباهی است، از تصمیم خود صرف نظر کند.

۳۲- بیت « آب این جوی به سرچشمه نمی گردد باز بهتر آن است که غفلت نکنیم از آغاز » به چه چیز اشاره

دارد؟

پاسخ: قبل از انجام هر کاری باید به پیامدهای ارادی و غیر ارادی کنش هایمان توجه کنیم .

درس دوم :: پدیده های اجتماعی

۱- دو کنش درونی را نام ببرید.

پاسخ: خیال پردازی - دعا کردن در دل - مرور خاطرات در ذهن

۲- دو کنش بیرونی مثال بزنید.

پاسخ: مسواک زدن - راه رفتن - نماز خواندن

۳- دو کنش فردی را نام ببرید.

پاسخ: غذا خوردن به تنهایی - قدم زدن در پارک به تنهایی

۴- دو کنش اجتماعی را نام ببرید.

پاسخ: مطالعه در کتابخانه - شرکت در نماز جماعت

۵- کنش اجتماعی را تعریف کنید .

پاسخ: کنش اجتماعی ، نوعی کنش است که با توجه به دیگران انجام می شود. در کنش اجتماعی، آگاهی و اراده کنشگر، ناظر به دیگران، ویژگی ها و اعمال آنهاست.

۶- مهمترین ویژگی کنش اجتماعی چیست؟

پاسخ: آگاهی و اراده کنشگر، ناظر به دیگران، ویژگی ها و اعمال آنهاست.

۷- با یک مثال نشان دهید که کنش اجتماعی تنها در حضور فیزیکی دیگران صورت نمیگیرد ؟

پاسخ: وقتی راننده ای پشت چراغ قرمز می ایستد، مقرراتی را رعایت می کند که مورد قبول دیگران است. رعایت قوانین راهنمایی و رانندگی در نیمه شب و به دور از چشم دیگران و حتی دوربین مخفی .

۸- با ذکر مثال نشان دهید کنشی که در حضور دیگران اما بدون توجه به آنها انجام می شود کنش اجتماعی نیست ؟

پاسخ: وقتی فردی در کلاس درس حضور دارد، ولی بی توجه به اطرافیان، در ذهن خود رودخانه ای خروشان را تخیل می کند.

۹- چهار پدیده اجتماعی بنویسید.

پاسخ: مسجد - بانک - مدرسه - خانواده

۱۰- منظور از پدیده اجتماعی چیست ؟

پاسخ: به کنش اجتماعی و پیامدهای آن پدیده اجتماعی می گویند .

۱۱- خردترین پدیده اجتماعی کدام است ؟

پاسخ: کنش اجتماعی

۱۲- با ذکر یک مثال نشان دهید که پدیده های اجتماعی آثار و پیامد کنش اجتماعی هستند ؟

پاسخ: مثال فردی به تنهایی و با صدای دلخواه در مکانی مطالعه می کند. حال اگر فرد دیگری وارد شود، مطالعه او به یک کنش اجتماعی تبدیل می شود و پای ارزش ها و هنجارهای اجتماعی را به میان می آورد. او برای رعایت حقوق دیگری (تحقق

یک ارزش) باید در حضور دیگران، آرام مطالعه کند (پیدایش یک هنجار).

۱۳- هنجار را تعریف کنید .

پاسخ: هنجار اجتماعی، شیوه انجام کنش اجتماعی است که مورد قبول افراد جامعه قرار گرفته است. مثال در هر جامعه ای احوالپرسی از دیگران، شیوه های معینی دارد.

۱۴- ارزش را تعریف کنید.

پاسخ: ارزش های اجتماعی، آن دسته از پدیده های مطلوب و خواستنی اند که مورد توجه و پذیرش هستند و افراد یک جامعه نسبت به آنها گرایش و تمایل دارند.

۱۵- اگر نباشد هیچ هنجار و ارزشی شکل نمیگیرد.

پاسخ: کنش اجتماعی

۱۶- ارزش ها از جنس هستند و هنجارها از جنس رسیدن به ارزش ها هستند.

پاسخ: هدف و مقصود - وسیله و روش

۱۷- برای هریک از ارزش های زیر دو هنجار بنویسید .

نظم : وسایلمان را در جای مناسب بگذاریم - سر ساعت تعیین شده در محل قرار حاضر شویم .

ادب : به دیگران سلام کنیم و پاسخ سلام دیگران را بدهیم - در حضور دیگران دراز نکشیم .

عفت : حجاب داشته باشیم - از اندیشه بد پرهیز کنیم

حجاب: (حفظ حریم) : چادر - مانتو .

ثروت : داشتن شغل مناسب - ارثیه .

۱۸- در جوامع مختلف پدیده های جامعه پذیری و کنترل اجتماعی چگونه به وجود می آیند؟

پاسخ: ارزش ها و هنجارهای اجتماعی از طریق کنش های اجتماعی تحقق می یابند و پدیده های جامعه پذیری و کنترل اجتماعی را ضروری می سازند .

۱۹- هنجارها و ارزش ها پس از تحقق وجود چه پدیده هایی را ضروری می سازند؟

پاسخ: جامعه پذیری و کنترل اجتماعی

۲۰- جامعه پذیری و کنترل اجتماعی از چه طریق ارزشها و هنجارها را به افراد منتقل می کنند ؟

پاسخ: تعلیم و تربیت - تشویق و تنبیه

۲۱- افراد چگونه می توانند ارزشها و هنجارها را تداوم بخشند؟

پاسخ: افراد با عمل کردن براساس ارزش ها و هنجارها، موجب تداوم و استمرار آنها می شوند.

۲۲- چرا پدیده های اجتماعی معنادار هستند؟

پاسخ: پدیده های اجتماعی را انسان ها در ارتباط با یکدیگر به وجود می آورند و از آنجا که افراد با آگاهی، اراده و هدف عمل می کنند، پدیده های اجتماعی معنادار هستند.

۲۳- چرا انسان ها احساس می کنند که پدیده های اجتماعی همانند پدیده های طبیعی هستند؟

پاسخ: پدیده های اجتماعی به مرور، از انسان هایی که آنها را به وجود آورده اند، مستقل می شوند و فرصت ها و محدودیت هایی را برای کنش ها و زندگی انسان ها ایجاد می کنند. این روند تا جایی ادامه می یابد که افراد احساس می کنند پدیده های اجتماعی همانند پدیده های طبیعی هستند.

۲۴- چه تفاوتی میان پدیده های اجتماعی و پدیده های طبیعی وجود دارد؟

پاسخ: پدیده های اجتماعی را انسان ها خلق می کنند و نتیجه کنش های افراد هستند؛ ولی پدیده های طبیعی را انسان ها خلق نکرده اند

بخوانیم و بدانیم

۲۵- بیت « هرگز وجود حاضر غایب شنیده ای من در میان جمع و دلم جای دیگرس » به چه چیز اشاره دارد ؟

پاسخ: کنشی که درحضوردیگران اما بدون توجه به آنها انجام می شود کنش اجتماعی نیست.

۲۶- هدف انسان ها از ایجاد پدیده های اجتماعی چیست ؟

پاسخ: انسان ها پدیده های اجتماعی را برای رفع نیازها و تأمین سعادت خود پدید می آورند.

۲۷- آیا همیشه هدف شکل گیری پدیده های اجتماعی، اصل شمرده می شود ؟ مثال بزنید .

پاسخ: خیر - گاهی جای اینکه پدیده های اجتماعی در خدمت سعادت بشر باشند انسان ها را به خدمت می گیرند؛ مثال مراسم عروسی که مقدمه و روش اعلان ازدواج و تشکیل خانواده است ، گاهی خود جای هدف می نشیند و با اعمال شرایط سخت، هزینه های سنگین و حاشیه های فراوانی که به همراه می آورد، یکی از عوامل تأخیر ازدواج و موانع تشکیل خانواده می گردد

۲۸- در مورد وضعیت سایر پدیده های اجتماعی همچون پول، تکنولوژی و ... تأمل کنید.

پاسخ: - هدف از کسب ثروت ایجاد رفاه و آسایش برای خود و خانواده می باشد ولی گاهی افراد آنچنان غرق کسب ثروت می شوند که آسایش را از خود و خانواده سلب می کنند .

- هدف از ایجاد تکنولوژی ایجاد رفاه و زندگی راحت تر برای انسان می باشد اما گاهی استفاده از تکنولوژی باعث مصرف گرایی و تجمل گرایی می شود .

نمونه بیاورید

● **در کنش اجتماعی دیگران چه کسانی می توانند باشند ؟**

پاسخ: هرکسی به غیر از خود کنشگر مثال غریبه / آشنا / دوست / دشمن / گذشتگان / معاصران / آیندگان / مؤمن / کافر / منافق

و ...

● **کنشی که ناظر به دیگران صورت می گیرد خاصی می خواهد .**

پاسخ: آداب و قواعد

● **آدابی که در ارتباط با دیگران رعایت می کنیم چگونه شکل میگیرند، دوام می آورند و تغییر میکنند؟**

پاسخ: این آداب در جریان جامعه پذیری شکل میگیرند، با عمل کردن به آنها دوام میآورند و عمل نکردن به آنها باعث تغییرشان میشود.

● **در ارتباط با هر یک از موارد زیر یک کنش اجتماعی مثال بزنید.**

پاسخ: - غریبه : کمک به یک سالمند برای عبور از خیابان - سلام کردن به راننده تاکسی

- آشنا: کمک به هم کلاسی جهت حل یک مسئله درسی - کمک به همسایه

- دوست: هدیه دادن به یک دوست - رفتن به سینما با یک دوست

- دشمن: دشنام دادن به دشمن - دوری کردن از دشمن

- گذشتگان: عمل به وصیت اموات - خیرات دادن برای اموات

- معاصران: هدیه دادن به یک دوست - سلام کردن به هم کلاسی

- آیندگان: صرفه جویی در مصرف آب - تلاش برای کشف روش درمان یک بیماری

- مومن : اقتدا کردن به امام جماعت - تقلید از مراجع

- کافر: امر به معروف و نهی از منکر

- منافق: دوری کردن از منافق

● **آیا کنش ما انسان ها تنها در ارتباط با دیگران انجام می شود ؟**

پاسخ: خیر - کنش های ما تنها در ارتباط با دیگران انجام نمی شوند. کنش های ما در ارتباط با خودمان، خلقت (طبیعت و

ماوراء طبیعت) و خداوند متعال نیز صورت می گیرند.

● انواع کنش ها از یکدیگر اثر می پذیرند و بر یکدیگر اثر می گذارند و متناسب می شوند ولی هیچ کدام از دست نمی رود.

پاسخ: هویت

